

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 601/2023-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., LL.M., advokátkou, Mariánske námestie 31, Žilina, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-18C/33/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-18C/33/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 1. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní mestského súdu (pôvodne okresného súdu) sp. zn. B1-18C/33/2019 o náhradu škody spôsobenej konaním orgánu verejnej moci – Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej

len „úrad“). Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 601/2023-13 z 23. novembra 2023 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a trovy konania.

3. Sťažovateľ je v súvislosti so svojimi dedičskými nárokmi presvedčený, že katastrálny úrad nezákonne povolil prevod bytu na základe darovacej zmluvy poručiťa. Z tohto dôvodu žiadal úrad o náhradu škody 38 104,24 eur a rovnakú sumu ako náhradu nemajetkovej ujmy. Úrad nárok neuznal, pretože rozhodnutie o vklade nebolo zrušené. Sťažovateľ zažaloval 1. júla 2019 úrad na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) na okresnom súde, ktorého konanie bolo vedené pod sp. zn. 18C/33/2019 [na základe § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov prešiel výkon súdnictva v prerokúvanej agende z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV].

4. Zo spisu mestského súdu vyplýva, že okresný súd 13 mesiacov po podaní žaloby vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Okresný súd 13. apríla 2021 po ďalších 7 mesiacoch uznesením vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného (žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním z 28. decembra 2020, t. j. 4 mesiace pred výzvou na vyjadrenie). Sťažovateľ sa vyjadril podaním z 9. mája 2021. Okresný súd prvýkrát nariadil pojednávanie na 18. január 2022, 9 mesiacov po vyjadrení sťažovateľa. Pojednávanie bolo následne zrušené. Podaním zo 7. júla 2022 sťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na vykonanie dôkazov. Okresný súd nariadil druhé pojednávanie na 7. október 2022, ktoré bolo následne zrušené pre odchod sudkyne na rodičovskú dovolenku. Po podaní ústavnej sťažnosti bolo 31. októbra 2023 nariadené pojednávanie na 13. december 2023. Na tomto pojednávaní bola za prítomnosti účastníkov žaloba zamietnutá.

5. Mestský súd vo vyjadrení k prijatej sťažnosti prietahy v zásade uznal. Uviedol, že boli z veľkej miery spôsobené častou zmenou zákonného sudcu. V duplike sťažovateľ popisuje dlhé doby medzi úkonmi a na základe toho zdôrazňuje, že prietahy nevznikli len z dôvodu zmien zákonných sudcov.

II.

Právne posúdenie veci

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. v primeranej lehote vychádza z účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne IV. ÚS 673/2022).

7. Ústavnoprávny test, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skladá z troch základných kritérií: (i) zložitost veci, (ii) správanie účastníka a (iii) postup súdu. Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (Roth Neved'alová v. Slovensko, sťažnosť

č. 50525/21, rozsudok z 30. 3. 2023, bod 11), pričom je tieto kritériá potrebné skúmať s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v tomto prípade. Ústavný súd prihliada tiež na to, „čo je pre sťažovateľa v hre“, teda ako veľmi dôležité je pre sťažovateľa rýchle rozhodnutie vo veci. Zmyslom uvedeného testu je snaha objektivizovať veľmi komplexný charakter faktických a právnych vzťahov účastníkov a súdu pri realizácii práva na súdnu ochranu.

8. Ústavný súd môže pri testovaní prietahov postupovať buď analyticky a skúmať jednotlivé úkony súdov, časové medzery medzi nimi, prípadne efektívnosť, a takto zisťovať plynulosť konania. Ústavný súd však môže, zvlášť pri preskúmaných konaniach, ktoré trvajú dlhší čas, vychádzať z toho, že v určitom prípade sú na prvý pohľad prítomné prietahy – posúdiť tak konanie ako celok, avšak z tohto prvotného konštatovania môže byť súd „vyvinený“, ak sa vo veci objavia okolnosti, ktoré mu nemožno pričítať (porov. IV. ÚS 465/2022). Obdobne postupuje ESLP (porov. Janočková v. Slovensko, sťažnosť č. 40124/21, rozsudok z 9. 2. 2023).

9. V prerokúvanej veci bude ústavný súd postupovať druhým uvedeným spôsobom, pretože preskúmané konanie trvá 4 a pol roka, pričom až v čase konania na ústavnom súde bolo vykonané prvé pojednávanie. Ústavný súd musí preveriť, či je tento zásah neoprávnený, a tak protiústavný.

10. Ústavný súd na základe preštudovania spisu mestského súdu najprv poznamenáva, že po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mestský súd 13. decembra 2023 rozsudkom č. k. B1-18C/33/2019-129 rozhodol o žalobe sťažovateľa tak, že ju na prvom pojednávaní zamietol.

11. Mestský súd systematicky rozdelil sťažovateľov nárok na tri časti: (a) na náhradu škody vyplývajúcu z nezákonného rozhodnutia úradu, (b) na náhradu škody vyplývajúcu z nezákonného postupu úradu a (c) na náhradu škody súvisiacej so žiadosťou podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám. V prvej časti žalobu zamietol z toho dôvodu, že dotknuté rozhodnutie úradu nebolo zrušené. V druhej časti žalobu zamietol, pretože vydané rozhodnutie pohlcuje postup, ktorý rozhodnutiu predchádza. Pretože v predmetnej veci bolo prijaté rozhodnutie, tak postup nemožno namietat'. Napokon, v tretej časti nároku sťažovateľ nárok predbežne neprejednal na príslušnom orgáne.

12. Mestský súd takto žalobu o náhradu škody voči úradu zamietol, pretože neboli splnené zákonné podmienky pre priznanie škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Práve z pohľadu splnenia zákonných podmienok je podľa ústavného súdu nutné posúdiť oprávnenosť doby konania na mestskom súde.

13. Mestský súd rozhodol po štyri a pol roku na prvom pojednávaní vzápätí po predbežnom prejednaní sporu. Pojednávanie bolo predtým dvakrát odročené pre zmenu zákonného sudcu. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by signalizovali prispenie sťažovateľa k dĺžke konania.

14. Ústavný súd konštatuje, že mestský súd rozhodol na základe z pohľadu rozsudku jednoznačných právnych noriem, ktoré ustanovujú podmienky priznania náhrady škody voči verejnému orgánu (syndikátne právo), a jednoznačného skutkového stavu. Charakteristický pre prerokúvanú vec je tak kontrast medzi ne/zložitou veci a dĺžkou konania. Konanie mohlo vzbudzovať nedôvodné očakávanie sťažovateľa a zároveň zaťažovalo mestský súd.

15. Ústavný súd preto uzatvára, že zásah spočívajúci v 4,5-ročnom trvaní predmetnej veci nebol vyvážený žiadnou relevantnou skutočnosťou, nanajvýš s výnimkou pandémie. Zásah do základného práva na konanie bez zbytočných prietahov je z tohto dôvodu protiústavný (bod 1 výroku), resp. došlo k porušeniu sťažovateľovho práva na konanie bez zbytočných prietahov. Ústavný súd nevyhovел návrhu na vydanie príkazu na ďalšie konanie, pretože mestský súd už rozhodnutie vydal a na tomto stupni už konanie skončilo (bod 4 výroku).

16. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bol postup mestského súdu. S prihliadnutím na už vyjadrenú doterajšiu celkovú dĺžku konania a význam konania pre sťažovateľa mu bolo podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 1 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu nebolo vyhovené (bod 4 výroku tohto nálezu). Sťažovateľ žiadal sumu 10 000 eur, čo je suma rádovo vo výške náhrady škody, ktorú žiada od úradu. Konanie o ústavnej sťažnosti v sťažovateľovej veci nemá nahrádzať nároky, ktoré sťažovateľ žiada v preskúmanom konaní.

III.

Trovy konania

17. Zistené porušenie základného práva sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2023 je 208,67 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje 442,38 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Ústavný súd náhradu trov za vyjadrenie nepriznal, pretože išlo v zásade o parafrázu už známych skutočností a argumentov (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu